

Krystyna Bednarska-Ruszajowa

BIBLIOTEKA JAGIELLOŃSKA W INTERNECIE

[THE JAGIELLONIAN LIBRARY IN THE WEB]

Abstrakt: W artykule została poddana analizie treść informacji o Bibliotece Jagiellońskiej w Internecie, uzyskanych za pomocą wyszukiwarki Onet.pl.szukaj. Podstawą tych informacji jest witryna BJ www.bj.uj.edu.pl, do której także często odsyłają linki z innych bibliotek. Ponadto informacje ogólne o Bibliotece, jej historii, zbiorach, działalności, sprzętach, występują w serwisach internetowych dotyczących nauki i kultury, w prasie, przy towarzystwach, w informatorach turystycznych, w biografiami wybitnych ludzi regionu oraz na stronach przedsiębiorstw produkcyjnych i firm usługowych.

BIBLIOTEKA JAGIELLOŃSKA – INTERNET – ONET.PL WYSZUKIWARKA

Abstract: The information about the Jagiellonian Library, available in the Web, obtained using Onet.pl.szukaj search engine is analyzed in the article. The Jagiellonian Library's website www.bj.uj.edu.pl is the main source of the information which can be gained using links placed on the other libraries' websites as well. The general information about the Library, its history, collection, activity, equipment can also be found on websites concerning: science and culture, press, associations, tourist information offices, prominent figures biographies, manufacturing and service companies.

JAGIELLONIAN LIBRARY – ONET.PL SEARCH ENGINE – THE WEB

*

* * *

Biblioteka Jagiellońska w Internecie

Internet powstał w końcu lat 60., natomiast jego najpopularniejsza część *World Wide Web* („światowa pajęczyna”) dopiero w latach 90. Wielokrotnie, na niejednym forum, były dyskutowane wady i zalety tego środowiska informacyjnego. Intelktualne i etyczne meandry Internetu przedstawił m.in. Ryszard Tadeusiewicz [Tadeusiewicz 2002]. Nie zaszkodzi przyjrzeć się jeszcze raz tym problemom, przyjmując za punkt odniesienia konkretny, w miarę wąski, ale ważny dla nauki i kultury temat, jakim jest Biblioteka Jagiellońska. Analiza treści poświęconych tej instytucji i form, w jakich one są przekazywane, będzie oparta na często wykorzystywanej w Polsce wyszukiwarce Onet.pl.szukaj. Nie jest ona najpopularniejsza w Europie, gdzie na pierwszym miejscu plasuje się wyszukiwarka Google [Winter.pl, dok. elektr.]. Sam Onet.pl jest portalem, który oferuje informacje własne i odwołania do innych miejsc w Internecie na poszukiwany temat. Takich odwołań dla hasła *Biblioteka Jagiellońska* jest około 400.

Witryna Biblioteki Jagiellońskiej

Podstawowym źródłem informacji o BJ jest jej własna witryna www.bj.uj.edu.pl, opracowywana przez zespół w składzie: Teresa Malik, Ewa Bąkowska, Barbara Bułat, Halina Stachowska, Magdalena Słowik, Maria Sulek i Nyetta Yarkin [Biblioteka Jagiellońska – Redakcja stron, dok. elektr.]. Uwzględnia: aktualności, np. bieżąco uzupełniane zestawienia tematów wystaw i konferencji, charakterystykę biblioteki w aspekcie jej przeszłości i terażniejszości, katalogi online i tzw. podstawowy, bazy danych, listy czasopism naukowych zagranicznych będących w posiadaniu biblioteki oraz informacje praktyczne dotyczące udostępniania zbiorów. Odmienna od poprzednich jest część zatytułowana *Zbiory Biblioteki Jagiellońskiej online*, która obejmuje tekst oryginalny rękopisu Mikołaja Kopernika *De revolutionibus orbium coelestium* oraz autograf Scherza *E-dur* op. 54 Fryderyka Chopina ze starych druków Simona Simoniusa *Commentariola medica et physica ad aliquot scripta cuiusdam Camillomarcelli Squarzialupi*, Wilno 1584 oraz Bernarda Leopolda Franciszka Tannera *Legatio Polono-Lithuanica in Moscoviam potentissimi Poloniae regis...* [Biblioteka Jagiellońska – Zbiory BJ online, dok. elektr.]. Część tekstowa online obejmuje również, jak na razie, tylko jeden tytuł zeskanowanego czasopisma *Naprzód* za lata 1892–1905 [Biblioteka Jagiellońska – Czasopisma, dok. elektr.]. Wybór czasopisma jest chwalebny, ale niezrozumiała jest uwaga, że „stwierdzono usterki w ułożeniu zeskanowanego materiału”, bowiem wykryte usterki bywają zazwyczaj szybko naprawiane i nie trzeba by o nich pisać. Do serwisu wprowadzony jest również szeroki zestaw połączeń, od Uniwersytetu Jagiellońskiego poczynając, przez Kraków i Polskę, na świecie kończąc, oczywiście w aspekcie bibliotek, bibliotekarstwa i bibliotekarzy [Biblioteka Jagiellońska – Proponowane linki, dok. elektr.].

W konkursie SBP na „Najlepsze witryny internetowe bibliotek polskich” w 2004 r. BJ w kategorii bibliotek szkół wyższych, instytutów naukowych oraz instytucji centralnych zajęła szóste miejsce [Konkurs SBP..., dok. elektr.]. Nieco wcześniej, bo w 2001 r., Leszek Olszański i Małgorzata Skowrońska w artykule *Jak się prezentują w sieci krakowskie*

uczelnie również uznali stronę Biblioteki Jagiellońskiej za dobrą [Olszański, Skowrońska 2001, dok. elektr.]. Cechy dobrej witryny bibliotecznej w Internecie na przykładzie bibliotek w Polsce i za granicą wskazały Żaneta Szerksznis i Halina Kozak [Szerksznis, Kozak 2005].

Biblioteka Jagiellońska w linkach z innych bibliotek

Podobnie jak BJ tworzy linki do innych bibliotek, tak inne biblioteki tworzą linki do niej. Polega to na umieszczeniu odnośników do strony głównej Biblioteki, co umożliwia użytkownikowi dotarcie do poszukiwanych informacji składających się na cały serwis lub do poszczególnych artykułów tego serwisu. Jest to postępowanie uprawnione z punktu widzenia prawa autorskiego. Jarosław Zieliński pisze:

Można oczywiście tworzyć odnośniki do strony początkowej serwisu czy jego poszczególnych artykułów. W bardzo eleganckiej wersji zasad zachowania w sieci o takim odnośniku informuje się autora stron, do których kieruje odnośnik. W gruncie rzeczy nie ma się co ukrywać: autor i tak, korzystając z analizy logów dostępu czy usług wyszukiwawczych, może odnaleźć praktycznie każdy taki odnośnik [Zieliński 2005, dok. elektr.].

Do strony głównej BJ, a przez nią do innych stron informujących o tej bibliotece, odsyłają prawie wszystkie linki polskich bibliotek naukowych, większości publicznych oraz niektórych szkolnych. Badania przeprowadzone przez Remigiusza Sapę dowodzą, że Biblioteka jest też obecna w odnośnikach zagranicznych stron WWW [Sapa 2004]. Warto tu zwrócić uwagę na usytuowanie głównej biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego wśród innych bibliotek w różnych witrynach bibliotecznych polskich. Na niektórych stronach BJ występuje w kilku porządkach: w układzie alfabetycznym według miast (pod *Kraków*), ponownie w układzie według typów bibliotek (pod *biblioteki naukowe* lub *akademickie*), według porządku alfabetycznego nazw, i jeszcze raz przy katalogach online alfabetycznie według miejscowości. Tak jest np. w serwisie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu [Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, dok. elektr.]. W tym przypadku jeszcze dodatkowo pod odsyłaczem *więcej* znajdują się podstawowe informacje o Jagiellonce, a więc: adres, e-mail, typ biblioteki, status biblioteki, przynależność organizacyjna, system biblioteczny.

Na stronach innych bibliotek BJ pojawia się wyłącznie w listach alfabetycznych według nazwy, jak w linku z Biblioteki Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie [Biblioteka Trybunału..., dok. elektr.], z nieco przemieszonym porządkiem abecedowym. Bywa też w układzie alfabetycznym miast, a dopiero potem nazw instytucji, czego przykładem może być strona Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej Książnica Kopernikańska w Toruniu [WBP Książnica Kopernikańska..., dok. elektr.]. Bywa według typu biblioteki, a więc jako uniwersytecka, np. na stronie Biblioteki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie [Biblioteka Uniwersytetu..., dok. elektr.]. Kuriozalny jest układ bibliotek naukowych na stronie Biblioteki Akademii Rolniczej w Szczecinie [Biblioteka Akademii..., dok. elektr.]. Wprawdzie są one uporządkowane według nazw uczelni albo instytucji na-

ukowych, ale nie ma Uniwersytetu Jagiellońskiego, za to jest oddzielnie Biblioteka Jagiellońska, podobnie jak Biblioteka Narodowa i Biblioteka Sejmowa. Witryny innych bibliotek stosują różne warianty.

Zagadnienie budowy odsyłaczy do bibliotek zasługuje na znacznie szersze omówienie, aniżeli jest to tutaj możliwe. Zresztą może nie będzie to już konieczne z uwagi na żądania ujednolicenia i umiejscowienia listy bibliotek w konkretnym, osobnym serwisie. Ostatnio zwróciła na to uwagę Ewa Malesza, proponując opracowanie profesjonalnego serwisu WWW zamieszczającego spisy takich linków w różnych układach do wykorzystania przez wszystkie biblioteki [Malesza 1999, dok. elektr.].

Informacje ogólne o Bibliotece Jagiellońskiej w różnych serwisach internetowych

Odesłanie do serwisu informacyjnego BJ na stronach konkretnych bibliotek nie jest jedynym sposobem zaistnienia Jagiellońskiej ksiąźnicy w Internecie. Biblioteka występuje w serwisach dotyczących ogólnie nauki i kultury, Krakowa, Uniwersytetu Jagiellońskiego, w prasie online, przy towarzystwach, czasem niezwykle egzotycznych i elitarnych, w informatorach turystycznych i biografiach ludzi danego regionu lub miejscowości, a także na stronach przedsiębiorstw produkcyjnych i firm usługowych. Egzemplifikacja typów będzie z konieczności ograniczona do kilku przykładów. I tak, w portalu *Nauka Polska* jest charakterystyka BJ – od danych adresowych, poprzez określenie głównych kierunków działalności naukowej Biblioteki, kierunków kompletowania zbiorów, do spisu pracowników [Nauka Polska..., dok. elektr.]. Na stronie *Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Uniwersytet w liczbach* jest m.in. informacja, że BJ uzyskała od Komitetu Badań Naukowych ocenę 3 (przy najwyższej 1) za lata 2001–2004. Brane były pod uwagę publikacje pracowników, wyniki rozwoju kadry naukowej oraz wyniki działalności innowacyjnej [Uniwersytet Jagielloński..., dok. elektr.]. Z rozporządzeń ogólnie dotyczących bibliotek Bibliotekę Jagiellońską uwzględnia *Wykaz bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarza obowiązkowego z dnia 6 marca 1997 r.*, opublikowany przez Dom Wydawniczy ABC [Wykaz..., dok. elektr.] oraz lista krajowych odbiorców wydawnictw parlamentarnych, zamieszczona na stronie Biblioteki Sejmowej [Krajowi..., dok. elektr.].

Do tematów ogólnie związanych z Biblioteką można zaliczyć pozytywne i negatywne uwagi o niej, wyrażane przez czytelników i użytkowników. Na stronie internetowej Biblioteki Liceum i Gimnazjum Zakonu Pijarów w Krakowie, zresztą znakomicie prowadzonej, pod linkiem *Biblioteka Jagiellońska*, obok uwagi, że jest to ksiąźnica narodowa i posiada największe zbiory w Krakowie, widnieje wpis: „Dla naszych czytelników pierwszy kontakt z tą placówką to wciąż prawdziwe wyzwanie” [Biblioteka Liceum..., dok. elektr.]. W innych serwisach są zarzuty formułowane konkretniej i ostrzej. Łukasz Salwanowski i Jakub Madej, w artykule *Komu służy Biblioteka Jagiellońska* na łamach miesięcznika studentów AE w Krakowie *Manko*, krytykują kolejki do wypożyczalni, zbyt liczne dni zamknięcia Biblioteki, częste zawieszanie się systemu informatycznego, godziny otwarcia

wypożyczalni niezgodne z godzinami otwarcia całej biblioteki, nieegzekwowanie zwrotów książek w terminie. Jako pozytywy podkreślają istnienie katalogu online oraz troskę o dziedzictwo polskiej i obcej literatury [Salwanowski, Madej 2005, dok. elektr.]. Niekiedy omawiana jest historia BJ, jak w portalu wiedzy *Wiem*, który dla nieabonentów wyświetla tylko 29% treści hasła [Wiem, dok. elektr.].

Informacja o zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej

Najwięcej znajdujemy w Internecie odniesień do zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej, zarówno do większych zespołów, jak i do pojedynczych egzemplarzy. Jagiellońska „Berlinka” jest wymieniona przy okazji opisu tras rowerowych w okolicach Wrocławia. Przy Krzeszowie napisano, że w jednym z kościołów Niemcy ukryli część zbiorów Biblioteki Pruskiej z Berlina, na które po wojnie natrafiono przypadkiem i ukryto w BJ [Trasy..., dok. elektr.]. „Berlinka” jeszcze raz wystąpiła w liście mieszkańców Pomorza w sprawie Centrum przeciwko Wypędzeniom z dnia 26 września 2003 r., zamieszczonym w *Naszych Kaszubach*. Jeden z wytoczonych argumentów jest taki, że Niemcy sami nie kwapią się z oddaniem zagrabionych w Europie dóbr, a upominają się o zwrot „Berlinki” przechowywanej w BJ [Nasze..., dok. elektr.].

Odniesienia do zbiorów obejmują zarówno rękopisy, jak i stare oraz nowsze druki. I tak, *Archiwum Brygady Świętokrzyskiej* z dnia 12 września 2005 r. we wprowadzeniu Macieja Szymańskiego zawiera informację, że po zawieszeniu działalności Koła Narodowych Sił Zbrojnych w Chicago żołnierze postanowili archiwum przechowywane w Muzeum Polskim w Orchard Lake przekazać Bibliotece Jagiellońskiej [Archiwum Brygady..., dok. elektr.].

Często odwołania do konkretnych zbiorów występują w artykułach na tematy historyczne lub historycznoliterackie. I tak, na stronie Muzeum Emila Zegadłowicza w artykule Mirosława Wójcika *Pan na Gorzeniu. Życie i twórczość Emila Zegadłowicza* jest informacja, że materiały archiwalne dotyczące pisarza są m.in. w BJ [Wójcik 2005, dok. elektr.].

Źródła rękopiśmienne z BJ też są wymieniane przy opisach miejscowości lub przy biografii wybitnych osób z danego regionu lub miejscowości. *Dzieje Jadownik* odsyłają do zachowanej w BJ książki rękopiśmiennej ławniczej wsi Jadowniki z lat 1157–1495 [Dzieje..., dok. elektr.]. W informatorze turystycznym o Ustroniu jest reklamowana Koliba Pod Czarcim Kopytem, w której serwują Czarczi Napój według XVIII-wiecznego przepisu „odnalezionego w BJ” [Ustroń..., dok. elektr.]. W serwisie internetowym Koźmina Wielkopolskiego jest biogram Łukasza z Wielkiego Koźmina, rektora Akademii Krakowskiej, którego księgozbiór znajduje się w BJ [Koźmin..., dok. elektr.]. Nawet taka kuriozalna organizacja nieformalna i niedochodowa jak Arma-Pl, polski oddział Stowarzyszenia na Rzecz Sztuk Walki Renesansu, na swojej stronie internetowej przy traktatach źródłowych *Gladiatoria* i *Goliath* odnotowuje ich sygnatury z inwentarza rękopisów BJ [Arma-Pl, dok. elektr.]. Siglum Biblioteki można spotkać nawet w – odnotowanym w Internecie – programie koncertu na zakończenie jubileuszu 20-lecia zespołu Ars Nova z dnia 15 grudnia

2001 r. na Zamku Królewskim w Warszawie, gdzie przy utworze muzycznym z około 1400 r. *Regina caeli letare* anonimowego autora z rękopisu Jana z Jasiennej, jest adnotacja, że znajduje się on w BJ [*Koncert...*, dok. elektr.].

Informacje o konferencjach i wystawach w BJ

Uniwersytecką książnicę wymienia się przy okazji lokalizacji w niej różnych zebrań, konferencji i wystaw. Tak jest na stronie internetowej Uniwersytetu Łatającego Znak, którego wykłady odbywają się w BJ [Uniwersytet Łatający..., dok. elektr.], podobnie jak posiedzenia Klubu Rzeczypospolitej [Klub..., dok. elektr.]. Creative Commons Polska – organizacja krytykująca obecny system prawa autorskiego jako krępujący tworzenie i korzystanie z dóbr kultury – na swojej stronie zawiadomiła, że w BJ miała miejsce konferencja prasowa prof. Lawrence’a Lessinga [Creative..., dok. elektr.]. Kilkakrotnie jest informacja o wystawie *Skarby Biblioteki Jagiellońskiej*, w tym jej omówienie przez Bożenę Weber [Weber 2005, dok. elektr.]. W portalu *Kultura i Sztuka* pod datą 18 lutego 2005 r. jest informacja o wystawie w BJ obrazów malarzy haitańskich inspirowanych kultem wudu, które przedstawiają ceremonie, obrzędy, a także portrety kobiet i krajobrazy [Kultura..., dok. elektr.].

Biblioteka Jagiellońska jako odbiorca produktów i usług

Dotychczasowe bloki zagadnień, z konieczności omówione wybiórczo, pokazywały Bibliotekę od różnych stron jej działalności i zasobów, a więc podmiotowo. Ostatni, który tu uwzględniam, przedstawia Jagiellońską książnicę przedmiotowo, jako odbiorcę świadczeń różnych firm produkcyjnych i usługowych. I tak, Plus GSM w swoim *Magazynie* ujawnia się jako ofiarodawca dwóch inkunabułów i trzech starodruków [*Magazyn...*, dok. elektr.]. Garmond Press, zajmujące się kolportażem i prenumeratą prasy, zamieszcza nawet pismo dyrektor Teresy Malik z dnia 22 czerwca 2005 r. zaświadczające, że firma wywiązuje się znakomicie z dostawy czasopism [Garmond..., dok. elektr.]. Za pośrednictwem BJ promują siebie i swoje wyroby nie tylko firmy wytwarzające sprzęty i świadczące usługi typowo biblioteczne. Na stronie *Piaskowiec. Wartowice* firma Hofmann Polska sp. z o.o. powołuje się na „reprezentacyjny gmach Biblioteki Jagiellońskiej, który został wykończony okładziami z piaskowca wartowickiego” [Piaskowiec..., dok. elektr.].

Podsumowanie

Ogółem Onet.pl.szukaj daje szeroki obraz Biblioteki Jagiellońskiej, który jednak – złożony z cząstek – nie tworzy spójnej całości. Taką przemyślaną całością będzie zapewne kiedyś witryna www.bj.uj.edu.pl po uzupełnieniu wstecz katalogu online i zautomatyzowaniu katalogu podstawowego, wprowadzeniu katalogów niedrukowanych i nieksiążkowych zbiorów i po digitalizacji tekstów najcenniejszych dzieł. Tym niemniej informacje częst-

kowe, często zupełnie nieprzewidziane, a nawet, być może, nieprawdopodobne, znajdują się na stronach niebibliotecznych. Dla prestiżu ksiąźnicy „narodowej” i uczelnianej ważne jest jednak, aby informacje o niej nie były fałszywe. Już teraz zdarza się, że jest ona nazywana Biblioteką Uniwersytetu Jagiellońskiego, i to właśnie z zapisem wielkimi literami, chociaż takiej biblioteki w Polsce nie ma. Kilkakrotnie podano różne dane liczbowe o zbiorach za ten sam rok – od 3,5 do 5,0 milionów woluminów. Historia Biblioteki jest przedstawiana powierzchownie, schematycznie, czasem zaledwie w czterech zdaniach. Byłoby pożądane, aby pracownik BJ, najlepiej webmaster, który już sprawuje pieczę nad stroną własnej instytucji, kontrolował informacje na innych stronach i tam, gdzie to jest możliwe, korygował je. Może to być realizowane na tej samej zasadzie, co sprostowania w prasie, tym bardziej, że w wielu witrynach dopuszcza się, a nawet prowokuje dyskusję. To są drobiazgi. Ważne jest, że witryna BJ istnieje, cieszy się uznaniem i jest systematycznie doskonalona. Jeźli – jak pisze Maria Kocójowa:

największą krzywdą, jaką można wyrządzić organizacji w dobie społeczeństwa informacyjnego, jest niewłaściwie wybrana lub zredagowana, nieaktualna lub trudno wyszukiwalna informacja w Internecie [Kocójowa 2004, s. 142],

to na pewno krzywdą taka nie grozi Bibliotece Jagiellońskiej.

Wykorzystane źródła i opracowania

- Archiwum Brygady Świętokrzyskiej, dok. elektr. (2005). <http://www.pms.gower.pl/nsz/teksty/nsr17.htm> [odczyt: 04.12.2005].
- Arma-PI – Badania i źródła, dok. elektr. (2005). <http://www.arma.lh.pl/zrodla/zrodla/html> [odczyt: 15.12.2005].
- Biblioteka Akademii Rolniczej w Szczecinie – Wybrane źródła informacji naukowej, dok. elektr. (2005). <http://www.libra.ar.szczecin.pl/linki.htm> [odczyt: 16.11.2005].
- Biblioteka Jagiellońska – Czasopisma, dok. elektr. (2005). <http://www.bj.uj.edu.pl/pbi/czasop.php> [odczyt: 12.12.2005].
- Biblioteka Jagiellońska – Proponowane linki, dok. elektr. (2005). http://www.bj.uj.edu.pl/var/proponow_linki.htm [odczyt: 15.11.2005].
- Biblioteka Jagiellońska – Redakcja stron, dok. elektr. (2005). http://www.bj.uj.edu.pl/var/red_www_bj.htm [odczyt: 15.11.2005].
- Biblioteka Jagiellońska – Zbiory specjalne dostępne online, dok. elektr. (2005). http://www.bj.uj.edu.pl/pbi/index_n.php [odczyt: 15.11.2005].
- Biblioteka Liceum i Gimnazjum Zakonu Pijarów w Krakowie, dok. elektr. (2005). <http://www.liceum.pijarzy.pl/biblioteka/> [odczyt: 21.12.2006].
- Biblioteka Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie, dok. elektr. <http://www.trybunal.gov.pl/bibliot/bib.htm> [odczyt: 16.11.2005].
- Biblioteka Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – Biblioteki w Internecie, dok. elektr. (2005). <http://www.biblioteka.uksw.edu.pl/linkibiblioteki.html> [odczyt: 16.11.2005].
- Creative Commons Polska, dok. elektr. (2005). <http://creativecommons.pl/program-otwarcia> [odczyt: 16.11.2005].
- Dzieje Jadownik od okresu plemiennego po dzień dzisiejszy: za Władysławem Okasem opracował Michał Krzywda, dok. elektr. (2005). <http://www.jadowniki.pl/index.php?go=historia> [odczyt: 09.12.2005].

- Garmond Press, dok. elektr. (2005). <http://www.garmond.com.pl/index.php?id=1610> [odczyt: 15.12.2005].
- Klub Rzeczypospolitej, dok. elektr. (2005). <http://www.rzeczypospolita.pl/klub.html#3> [odczyt: 12.12.2005].
- Kocójowa, M. (2004). Zagrożenie wykluczeniem organizacji ze społeczeństwa informacyjnego przez brak lub niedostatek informacji w środowisku elektronicznym. [W:] *Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej*. Red. M. Kocójowa. Kraków: Wydaw. UJ, s. 140–144.
- Koncert na zakończenie jubileuszu XX-lecia zespołu Ars Nova..., dok. elektr. (2001). http://www.zamek-krolewski.art.pl/jub_arsnova.htm [odczyt: 12.12.2005].
- Konkurs SBP na najlepszą witrynę internetową biblioteki, dok. elektr. (2004). http://ebib.oss.wroc.pl/sbp/konkurs_www_2004_wyniki.html [odczyt: 15.11.2005].
- Koźmin Wielkopolski: serwis internetowy, dok. elektr. (2005). <http://www.kozminwlkp.pl/index.php?site=pochodzik> [odczyt: 06.12.2005].
- Krajowi odbiorcy wydawnictw parlamentarnych, dok. elektr. (2005). <http://bib.sejm.gov.pl/witryna/komp/komp3.html> [odczyt: 20.11.2005].
- Kultura i Sztuka, dok. elektr. (2005). <http://doza.02.pl?s=40988t=1703> [odczyt: 01.12.2005].
- Magazyn Plus GSM*, dok. elektr. (2000). <http://www.plusgsm.pl/magazyn/01-42/art2.htm> [odczyt: 01.12.2005].
- Malesza, E., dok. elektr. (1999). Ogólna charakterystyka stron WWW polskich bibliotek. *Biuletyn EBIB* nr 7. http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib07/1_malesza.html [odczyt: 16.11.2005].
- Nasze Kaszuby – Wiadomości – Sprawy społeczne, dok. elektr. (2003). http://www.naszekaszuby.Listmieszkancow.pl/modules/news/...71&com_mode=nest&com_order=1 [odczyt: 05.12.2005].
- Nauka Polska – Instytucje naukowe, dok. elektr. (2005). http://bazy.opi.org.pl/naukowe/inst_nauk_inf.htm [odczyt: 17.11.2005].
- Olśzański, L.; M. Skowrońska, dok. elektr. (2001). Jak się prezentują w sieci krakowskie uczelnie. <http://old.eit.agh.edu.pl/ost/wyborcza> [odczyt: 15.11.2005].
- Piaskowiec. Wartowice, dok. elektr. (2005). http://www.hofmann.com.pl/wartowice_frame.htm [odczyt: 01.12.2005].
- Salwanowski, Ł.; J. Madej, dok. elektr. (2005). Komu służy Biblioteka Jagiellońska. *Manko*. <http://www.manko.ae.krakow.pl/art.php?art.=bj> [odczyt: 01.12.2005].
- Sapa, R. (2004). Proste badania webometryczne: zagraniczne odnośniki do polskich bibliotek uniwersyteckich. [W:] *Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej*. Red. M. Kocójowa. Kraków: Wydaw. UJ, s. 154–158.
- Szerkisz, Ż.; H. Kozak (2005). Witryna domowa bibliotek a użytkownik – sposoby przyjaznej komunikacji. [W:] *Profesjonalna informacja w Internecie*. Red. M. Kocójowa. Kraków: Wydaw. UJ, s. 67–71.
- Tadeuszewicz, R. (2002). *Spółeczność internetu*. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.
- Trasy rowerowe w okolicach Wrocławia, dok. elektr. (2002). http://www.wrower.pl/trasy/dolnoslaskie/trasy_dolnoslaskie_wroclawokolice.php [odczyt: 01.12.2005].
- Uniwersytet Jagielloński w Krakowie – Uniwersytet w liczbach, dok. elektr. (2004). <http://www.uj.edu.pl/dispatch.jsp?item=uniwersytet/statystyka.jsp> [odczyt: 20.11.2005].
- Uniwersytet Latający Znaku – Wykłady, dok. elektr. (2003). http://www.uniwersytet.znak.com.pl/2003/index_ul2003.php [odczyt: 20.11.2005].
- Ustron: informator turystyczny, dok. elektr. (2005). <http://www.ustron.org/index.php?show=bawiileczy> [odczyt: 01.12.2005].
- Weber, B., dok. elektr. (2005). Skarby Biblioteki Jagiellońskiej. <http://www.zrodlo.krakow.pl/Archiwum/2005/29/08.html> [odczyt: 02.12.2005].
- Wiem. Portal wiedzy, dok. elektr. (2004). Hasło „Biblioteka Jagiellońska”. <http://portalwiedzy.onet.pl/32856haslo.html> [odczyt: 01.12.2005].

- Winter.pl – Panorama – Wyszukiwanie informacji w Internecie, dok. elektr. (2004). <http://www.winter.pl/internet/wyszukiwanie.html> [odczyt: 15.12.2004].
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Książnica Kopernikańska w Toruniu, dok. elektr. (2005). <http://www.ksiaznica.torun.pl/linki.shtml> [odczyt: 16.11.2005].
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu, dok. elektr. (2005). <http://www.wbp.opole.pl/dp/cms/content.xml?id=8mi=mid268mp=mid26> [odczyt: 16.11.2005].
- Wójcik, M., dok. elektr. (2005). Pan na Gorzeniu: życie i twórczość Emila Zegadłowicza. <http://www.muzeum.silesianet.pl/png.htm> [odczyt: 05.12.2005].
- Wykaz bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarza obowiązkowego. Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1997 r., dok. elektr. (1997). <http://www.abc.com.pl/serwis/du/1997/0161.htm> [odczyt: 20.11.2005].
- Zieliński, J., dok. elektr. (2005). Prawa autorskie 1996–2003. <http://www.winter.pl/internet/prawa.html> [odczyt: 15.11.2005].